

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 „
Negyedévre ———— 6 „
Egy hónapra ———— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor

Nagybecskerek, 1907.

XXXVI. évfolyam. 126. szám.

Szerda, június 5.

Városi ügyekről.

V.

Nagybecskerek, június 5.

A város tulajdonába kerülő, most még törvényszéki épületről, evvel szoros összefüggésben álló színházról, ha volna is még mondani valóm, ezt mellőzhetők vélem, had szóljon más is ezekhez. Mentől bővebben találának, az eddig szóvá tett és teendő városi ügyek élénk, de szenvedély és autoritativ erőszakoskodó véleménynyilvánítását kerülő, megvitátást a helyi sajtóban, társadalomban, esetleg összehívandó értekezletekben, annál érettebben kerülnének a város közönségének elhatározása alá. Álljon ezen az összes helybeli polgártársakhoz intézett szives kérésem a következőkre nézve is.

A jelenlegi városházának területe 332 □-öl, hozzávetőleg 1250 m². Ebből 1 emeletes épület által elfoglalt rész 719 m². Ezen emeletes épületben vannak elhelyezve az összes városi hivatalok, a rendőrkapitányi hivatal és orvosi irodákon kívül. Ezen épületnek a Hunyadi-utca szélén része folytatva a kapubejáróig igen erős alkotású és nem igen nagy költséggel, modern igényeknek megfelelő lakóházzá volna átalakítható. A kaputól tovább eső rész, mint gyengébb alkotású, amanzál alacsonyabb tetőzetű, lebontandó és új épülettel helyettesítendő volna. A városháza telkén, így a szomszédos, ugyancsak a város tulajdonát képező u. n. Kögl-féle házzal egyesítendő udvarra maradna körülbelül 500 m². be nem épített rész. A most említett Hunyadi-utcabeli csupa apró boltokkal bíró bérház olyan állapotban van, hogy a város mint közhatóság csak önönmaga iránt gyakorolt türelmességből, nem mondotta ki reá a lakhatatlanságot. Ennek telke 503 □-öl, tehát majdnem 2000 m². Ebből a Hunyadi-utca felé beépített rész 306 m². Ha tehát ezen modern, fényes boltihelyiségekkel bíró egy emeletes bérház emeltetnék, ha a Gimnázium-utcában is mondjuk ugyanannyi térfogatu utcai emeletes lakóházrész emeltetik és föltéve, hogy a gör. kel. hitközség bérházával szomszédos udvarrészen is egy szárnyépület létesül mintegy 200 m². térfogattal, még mindég maradna körülbelül 1100 m². szabad udvarterület, amely a voltaképeni városház telkén fönmaradtal együtt 1600 m². tenné. Egy ily terület, befásítva, kertté alakítva, minden bizonynyal keresetté tenné a körülötte kiadó lakásokat, főleg ha az udvarban egy mélykút is létesül, amelylyel kapcsolatosan készített és minden lakórészt ellátó vízvezeték megadná azt a legnagyobb kényelmet, amely itt egyáltalában elérhető, természetesen, ha az építést tervező a lakásokat és minden tartozékait különben is jól állapítja meg. Hogy a jelenlegi építőanyagban, mint munkában fönálló drágaság mellett ilyen tervezésbe fogni lehessen, az kétséges, hiszen nem is a közvetlen ma dönt egy város község életében, de hogy az elhagyandó törvényszéki épületnek és mostani városházépületnek használatba vétele, illetve hasznosítása rövid idő múltán aktuálissá váland, ahhoz szó nem fér. Szintuagy nem lehet vitás az, hogy sem a mostani kor igényeivel, még kevésbé a közbiztonsággal volna összeegyeztető az, hogy a városházával tözsomszédos bérház még hosszú időre fenntartassék jelenlegi alakjában. Mihelyt az építőanyag és munka áraiban apadás,

avagy ezt pótolni képes, bolt- és lakásbér emelkedés állandó elő, hozzá még a pénzpiac is törlesztéses községi, avagy ingatlan kölcsönökre olcsóbb és hozzáférhetőbb lesz, ezen bérház fölépítéséhez hozzá kellend fogni. Egy faktor létezik, amely a városnál a jövedelmezőséget fokozza, az t. i., hogy ennek a községi pótdáóval, amelyek sok mindenféle mellékjáruelkaival majdnem elérí az állami adó magasságát, számolni nem kell, ami minden magános építetónél, már az állami adómentesség idejére is számításba veendő teher tényező.

Menczer Lipót.

A kulturegyesület ülése.

(Saját tudósítónktól.)

— június 5.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület tegnap délután tartotta közgyűlése óta első igazgatósági ülését dr. Vinczehidy Ernő m. főjegyző, igazgató elnöklésével.

Az ülés, amelyen az igazgatóság tagjai szép számmal jelentek meg, több fontos ügyvel foglalkozott, ezek között a vidéki kulturházak dolgával, amelyek ügyében — mint ismeretes — Apponyi Albert gróf kultuszminiszter legutóbbi rendeletet adott ki. Azonkívül odaitélte az igazgatóság a magyar nyelv sikeres tanításáért kifizetett jutalomdíjakat, valamint a vizsgai jutalomkönyvek ügyében rendelkezett.

Az ülésről tudósítónk a következőkben számol be:

Az igazgató jelentése.

Az elnökölő dr. Vinczehidy Ernő igazgató, miután megnyitja az ülést, meleg hangon elparentálja az egyesület elhunyt érdemes aligazgatóját, dr. Grandjean Józsefet s indítványára emléket jegyzőkönyvileg megörökíti s az egyesület részvételt özvegyének jegyzőkönyvi kivonatban tolmácsolja.

Ezután derűsebb momentumra tért át az igazgató, amidőn megemlékezik az egyesület lelkes igazgatósági tagjának, Baaden Károly iskolaigazgatónak negyedszázados jubileumáról s ecsetelven a jubiláns kiváló érdemeit, amelyeket mint tanfőru a kultura körül szerzett, indítványozza, hogy ez alkalomból az egyesület Baaden Károlyt jegyzőkönyvileg üdvözölje.

Az igazgatóság az indítványhoz egyhangú örömmel hozzájárul.

Jelenti ezután az igazgató, hogy az egyesület ingyenes olvasóhelyiségét a nyári szünetre bezárták, örömmel közölvén, hogy az olvasóhelyiség mind hasznosabb missziót teljesít s látogatottsága mindig nagyobb lesz. Jelentette továbbá, hogy az egyesület megindította a történelmi kirándulások szervezését s teljes erővel gyűjti a vármegyei muzeum számára az anyagot s ennek már szép sikere is van.

A kulturházak.

Most áttért az igazgató a kulturházak ügyére, amelyek dolgában Apponyi ismeretes rendeletét kiadta. Előadta, hogy Budapesten illetékes helyeken a kulturház ügyében eljárás tájékoztatást szerzett, hogy miképpen lehet Nagybecskereknek is juttatni az ország egyes vidéki városaiban a kormány részéről létesíteni tervezett kulturházak közül. Az a véleménye, hogy a kulturegyesületnek a vármegyével együttesen kell eljárni s a létesítendő vármegyei muzeum és a kulturház ügyét összekötve, mindent el kell követni, hogy Nagybecskerek, amely egy nagy nemzetiségű vidéknek gócpontja, megkapja a magyar nemzeti kultura szempontjából oly fontos kulturházat. Az egyesület menessen Nagybecskerek érdekében egy monstreputációt is a kultuszminiszterhez.

Knyaskó Lajos szintén hangsúlyozza a kulturház különös fontosságát és jelentőségét Nagybecskereken, hol ilyen irányu intézmény létesítésén már évek óta fáradoznak a kulturférfiak. Szerinte is mindent el kell követni, hogy Nagybecskerek megkapja a kulturházat.

Menczer Lipót azt indítványozza, hogy kérje föl az egyesület a vármegyét, hogy a kulturháznak Nagybecskereken való létesítése érde-

kében intézzen fölterjesztést a kormányhoz. Azután pedig az egyesület nyujtsón be küldöttségileg külön memorandumot a kultuszminiszternek.

Az ülés erre elhatározza, hogy a vármegyét fölkéri, hogy intézzen fölterjesztést ez irányban a kormányhoz s megfelelő időben a maga támogató memorandumát egy nagy küldöttséggel átnyujtja a miniszternek.

Jutalmazások.

Somfai János titkár előterjeszti ezután a jutalmazások ügyét s a királyi tanfelügyelő javaslata alapján indítványozza, hogy az egyesület 50—50 koronás jutalomdíjait a magyar nyelv sikeres oktatásáért Liska Ferenc beodrai községi, Zimmer József billédi községi, Patyi Péter keresztési állami, Vrtiprasci Vazul módosi gör. kel. szerb elemi iskolai tanítóknak és Kiss Sarolta nagybecskereki állami óvónőnek adományozza az igazgatóság.

Az ülés az indítványhoz egyhangulag hozzájárul, egyben elhatározza, hogy még öt tanítónak a magyar nyelv sikeres oktatásáért diszoklevelet ad.

Ugy az okleveleket, mint a jutalmakat az illetékes hatóságok utján ünnepies formában juttatja a kitüntetettekhez.

Végül elhatározta az igazgatóság, hogy 315 vizsgai jutalomkönyvet oszt szét a vármegyében egyes iskoláiban a magyar nyelv tanulásában eredményt elért tanulók között. A Karátszonyi-és Révay-alapítvány kamatait a nagybecskereki főgimnázium jeles tanulói részére, a Nemzeti kaszinó alapítványának kamatait pedig a nagybecskereki felsőkereskedelmi és polgári iskola jeles tanulói részére adományozta.

Ezzel az ülés véget ért.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/3-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Június 10. Közigazgatási biz. ülés.

— A koronázás jubileuma. A nagybecskereki róm. kath. plébánia-templomban a király megkoronázásának negyvenedik évforduló napján június 8-ikán d. e. 10 órakor ünnepies hálaadó istentisztelet lesz, amelyre hivatalosak az összes hatóságok és testületek.

A koronázás évfordulója alkalmából június 8-ikán a helybeli gör. kel. szerb templomokban szintén lesz ünnepies istentisztelet. Az istentiszteletet mindkét gör. kel. templomban délelőtt 11 órakor tartják.

Mint a nagybecskereki izr. hitközség közli, a király megkoronázásának negyvenedik évforduló napja alkalmából az izr. templomban 7-ikén, pénteken d. u. 6 órakor ünnepi istentisztelet lesz, amelyre hivatalosak a hatóságok, testületek és intézetek.

— Iparhatósági ülés. Nagybecskerek város tanácsa mint iparhatóság holnap délelőtt 11 órakor ülést tart, melyen folyó ügyeket tárgyal.

— Utóállítás. Ma délelőtt a Rezső-laktanyában utóállítás volt, amelyen a főszorozásról elmaradt hatköteleseket vizsgálták meg. Az utóállításra a polgári hatóság részéről Szilágyi Albert elnököl, míg a közös hadsereg részéről Meska alezredes, a honvédség részéről pedig Rumpf százados volt az elnök. Az utóállításra negyven hadkötelest vizsgáltak meg, akik közül nyolc bevált.

— Esküvő. Kistószegről írják lapunknak: Fényes esküvő volt mult hó 27-én Kistószegen. Dr. Traunfellner Artur Lugos r. t. város első tanácsnoka, tartalékos honvédszár-hadnagy vezette oltárhoz Schütz Irma polg. isk. tanítónő kisasszonyt, néhai Schütz János igazgató-tanító leányát. Az esketésnél, mely a nagytószegi rk. templomban történt, tanukként szerepeltek: dr. Papp Oszkár főorvos és Pop J. fumei műszaki tanácsos helyett: dr. Szentirmai József billédi orvos. Mint koszorusleány és vőfény részt vettek: Sebestyén Gyula kir. tanácsos, a közoktatásügyi tanács titkáranak gyermekei: Lulu kisasszony és Sebestyén

László tanár. A kísérőtársaságban volt Kovács Agoston kir. törvényszéki bíró és neje, Ochsenfeld szabadfalui plébános és még többen. A lakomát Kistószegen az iskolaházban tartották, melyen az új párra többen köszöntőt mondtak.

— **Munka az árvizkárosultaknak.** Rudolfsnád község elöljáróságához nagyon sok helyről érkezett ajánlat a károsult rudolfsnádi lakosoknak mezei munkával való foglalkoztatására. Az ajánlatok mind méltányos munkabért helyeznek kiállításra. Miután azonban a lakosság egy része ismeretlen irányban széjjel szellett, az itteni elöljáróság nem tudja őket értesíteni s ez okból a központi járás főszolgabírája ezután kéri azon községek elöljáróit, hogy a rudolfsnádi árvizkárosultak menekültek, hogy legyenek szivesek közbírré tenni, hogy akik munkát akarnak vállalni, az illető község elöljáróságánál jelentkezzenek. A községelöljáróságok a jelentéseket foglalják névjegyzékbe s azt küldjék meg Rudolfsnád elöljáróságának, mely azután az illetőket értesíti, hol, mikor s minő feltételek mellett kapnak munkát.

— **A V. H. O. Sz. közgyűlése.** A vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége június hó 9-én tartja ezidei rendes közgyűlést Pécsen. A Szövetség 1897-ben alakult és egy évtizeden át derek munkát végzett a sajtó munkásainak szolidaritásának fokozásában, az újságírás és újságírók tekintélyének emelésében. A jubileárius közgyűlés programja a következő:

Június 8. esti fél 8 órakor érkezés. Fogadás a polgármester és a helyi bizottság által. Elszállásolás. 8 órakor ismerkedési estély a kiállítás területén, melyet fényesen kivilágítanak. Június 9. Reggeli fél 9 órakor igazgatósági ülés a Nemzeti Kaszinó igazgatósági szobájában. 9 órakor közgyűlés a Nemzeti Kaszinó nagyertermében. Fél 11 órakor (vagy előbb) levonulás a kiállítás területére. Körseta a kiállításon. 12 órakor külön előadás a Lifke bioszkópban. 1 órakor a kiállítási végrehajtó-bizottság bankettje a V. H. O. Sz. tiszteletére a kiállítási szinkörben. 3 órakor a kiállítás megtekintésének folytatása. 5 $\frac{1}{2}$ órakor kiscsika kirándulás a Tettyére. Oszonna, melyet Rech György tanácsos ad a szövetség tiszteletére. 6 órakor Seta a kiállítás területén. Együttés vacsora. 8 $\frac{1}{2}$ órakor. Diszeldadás a kiállítási szinkörben. Majd orfeum. 12 óra 04 perckor. Elutazás.

— **Jótekonycélú gyermekelőadás.** Közöltük, hogy a Messinger-féle leánynevelő intézet a koronázási jubileum alkalmából jótekonycélú gyermekelőadást rendez. Most adjuk itt az előadás műsorát, amely a következő:

1. Meyerbeer Jakab: „Koronázási induló”, zongorán négy kézre előadják: Edelmann Etus I. p. o. és Marek Teresi III. p. o. tanulók. 2. A gazdag rokon. Vigjáték egy felvonásban. Szereplők: Szöllőssy Sári, Lukinich Mariska, Ziros Vilma, Kohn Berta és Végh Gizella. 3. Magyar tánc”, zongorán négy kézre előadják Rigó Sári II. p. o. és Jakabffy Irma IV. p. o. tanulók. 4. La Fete á Mme Dolland. Comédie en un acte. Szereplők: Lucsics Alice, Rosenstock Relli, Hajduska Janka, Sáfrány Katica, Klein Janka, Marek Böske, Magyar Piri, Venovics Olga, Schlesinger Erzsébet, Várady Sári, Heller Rózsi, Szöllőssy Aranka, Weisz Ilonka, Matein Angela. 5. Kleffel Arno: „Orosz dalok”, zongorán négy kézre előadják Eisner Lici I. éves képeződésznő és Jakabházy Milike III. p. o. tanuló, kíséri a fiáharmoniai egyesület zenekara. 6. Nász a lepkekirály udvarában. Dajjáték két képből. Ira: Falk Richárd. Zenéjét szerelte: Szojanovics Jenő. Szereplők: Lucsics Alice, Weisz Ilonka, Heller Rózsi, Wingler Irén, Rigó Sári, Hiller Alice, Brezovszky Sári, Gokler Berta, Marek Teresi, Csermák Irén, Schlesinger Erzsébet, Szöllőssy Aranka, Magyar Lenke, Rosenstock Relli, Sáfrány Katica. Kezdeté 7 órakor. Jegyek előre válthatók Mangold L. könyvkereskedésében.

— **A budapesti nemzetközi cabaret-társulat** két nap óta vendégszerepel Nagybecskerekén a „Korona”-szállodában élénk érdeklődés és nagy létszám mellett. Ez érthető is, hiszen a társulatnak olyan tagjai vannak, mint Kápolnai Irén, Gyöngyi Izsó, Gyöngyi Jolán és Torma Fancsi, akik igazán művészi élvezetet nyújthatnak a közönségnek. Mellettük osztozik a sikerben Szántó Gáspár baritonista, a hét éves Ferenczy Matóka, aki korához képest igazán csodamódra szaval és énekel. A társulat és jeles tagjainak előadásait úgy tegnap, mint tegnapelőtt a közönség zajos tapsokkal honorálta, amit mindenképpen megérdemeltek.

— **Gazdasági jelentés.** A nagyszentmiklósi állami gazdasági tudósító a következő jelentést küldi lapunknak:

Gabonák: buza 18 korona, rozs 13 20, árpa 13—, tengeri 11 60, a zab 13 80 korona. Terméskilátásaink egyformán aggasztók; egy néten belül csakis a tavasziaknál és a kapások övényeknél mutatkozik kevés javulás, ámbár az árpa és a zab szárában alacsony; mégis egy-egy

fordulóban jobb terméshozamra biztat. Buza és rozsban a legnagyobb valószínűség szerint a holdankinti átlag nem lesz magasabb 4 és fél métermázsánál, bár helyenkint még a magot sem fogja meghozhatni. Burgonya, tengeri elég jól állanak. Sertésállományunkat erősen pusztítja a vész. Egyáltalában nagyon nyomott a hangulat a jövő termés iránt.

— **Békefi Antal és a V. H. O. Sz.** Azon alkalmából, hogy Békefi Antal megvált a „Szegedi Napló” felelős szerkesztői állásától, a szegedi hírlapírók, akik a V. H. O. Sz.-nek is tagjai, a következő indítvánnyal járultak a szövetségnek Pécsen f. hó 9-én tartandó közgyűlése elé: Tekintetes igazgatóság! Tisztelettel kérjük a V. H. O. Sz. közgyűlése elé terjeszteni és elfogadásra ajánlani a következő indítványt: Mondja ki a közgyűlés, hogy Békefi Antal alelnököt a magyar irodalom és a vidéki újságírás terén kifejezetten jelentős érdemei elismeréséül, tekintettel a szövetség és az újságírói kar érdekében kifejtett buzgó és szorgos munkálkodására, — a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségének tiszteletbeli elnökövé választja és őt erről értesíti és érdemeit jegyzőkönyvileg méltatja.

— **A temesvári sztrájkok.** Mint Temesvárról jelentik, az ottani gyufagyári munkások sztrájkja még egyre tart. A békeltező tárgyalások tegnap délután kezdődtek Nagy László iparhatósági biztos vezetése alatt. A gyufagyár részéről Neubauer Gyula igazgató jelent meg a tárgyaláson, míg a munkások hat tagot delegáltak körükből. A munkások negyvenhat pontban foglalták össze követeléseiket s a tárgyalások ma is folynak. — Tegnapelőtt a bádgosok is értekezletet tartottak, mert a bádgossegédek szintén sztrájkra készülnek. A segédek sztrájkja valószínűleg abból fog állani, hogy egyszerűen ott hagyják Temesvárt.

— **Veszedelemes légycsipés.** A románszentmihályi vasuti órházban szomorú sorsra jutott a vasuti őr neje Sárka Mária. Egy mérges légy csipte meg karját, úgy hogy tegnap a temesvári kórházban amputálni kellett a szerencsétlen asszony karját.

Hogy a Kathreiner-féle Kneip-maláta kávé akcegész szemekben gondosan eredeti csomagokban csomagolva kerül eladásra, emeli annak általánosan ismert nagy előnyeit, biztosítja a vevőt az áru tisztaságáról és lehetetlenné teszi idegen anyaggal való hamisítást, vagy hogy portól, más illatoktól stb. rongáltassék. Háziasszonyainknak bizsakésége mindig a valódit és a legjobbat vásárolhatni. Ha tehát ügyelnek a Kathreiner-féle Kneip-maláta kávé eredeti csomagjain levő Kathreiner névre és a védjegyre Kneipp-páter arcképpel, úgy nemcsak az áru tisztaságát, hanem egyúttal annak teljes jóizét és a kedvelt kávézamatot is biztosítják maguknak, mely a valódi Kathreiner kávé kiténteti, ma már az egész világon elismert előállítás módja révén.

Irodalom.

* **Ölcső, díszes Vörösmarty Mihály.** Ép most jelent meg egy kötetben, művészi kivitelű képekkel díszítve Vörösmarty Mihály összes műveinek új kiadása, mely pompás alkalmas ünnepi ajándéknak szolgálhat a művelt magyar ifjak és leányok számára. Ez az új Vörösmarty-kiadás nagy körültekintéssel minden irányban megfelelő nyújt, mert: A pompás, díszes aranydiszített szines bekötés, melyet Vörösmarty sikerült dombormellképe ékesít, asztaldiszit is alkalmassá teszi. Mint egy kötetes kiadás alkalmas a kezelésre és az ifjúság az iskolába is elviheti segédkönyvül. Alakja alkalmas arra, hogy forgathassuk és egyben kezünkben legyen a Szózat halhatatlan költőjének minden alkotása: költeményei, hőskölteményei, drámái, Shakespeare-fordításai. A könyvet jó és szép papíron, igen tiszta, könnyen olvasható betűkkel nyomták. A könyv ára igen csekély, mert Vörösmarty összes költői munkáinak foglalata, az említett pompás kötésben összesen csak 5 koronába kerül. A könyv kapható minden könyvkereskedésben. A pénz előzetes beküldése ellenében portómentesen szállítja a kiadó: Világirodalom könyvkiadó részvénytársaság, Budapest, VI., Eötvös-utca 26/d.

* **A nő és a társadalom** június 1-jei száma a nőmozgalom több aktuális kérdését tárgyalja kiváló szakírók cikkeiben. A nő szerepkörét a kert és a mezőgazdaságban Magyar Kázmér, a földművelésiskolák felügyelője ismerteti; a cseléd-törvény fegyelmi határozatait Márkus Dezső kuriai bíró. Glüklich Vilma a manicheimi sexualpedagógiai kongresszusról számol be terjedelmes cikkben. A világ legjelentékenyebb női szervezetét Schwimmer Rózsa, a Keresztény Abszistens Nők Világszövetségét pedig Grossman Janka ismerteti, dr. Dirner Gusztáv egyetemi tanár a némi felvilágosítás irodalmát bírálja. Ferenczy Imre cikke pedig az otthonunkat tárgyalja. A lap egyéb rovatai a nőmozgalom érdekeit tárgyalják glosszák és szemlék alakjában. A magas színvonalon álló lap előfizetési ára félévre 3 korona, megrendelhető a kiadóhivatalban (Andrássy-ut 83.)

Esküdtszék.

Az élet mélységeiből.

— Gyilkos fiu és feleség. —

Az élet sötét mélységeiből való az a véres eset, amelynek tárgyalását ma a nagybecskereki esküdtszék megkezdte. A szalmafüdeles kunyhók dohos odvai örök tragédiájának egyik esete ez, amelyben egyaránt szerepet visz az emberiség nagy átka az alkohol, a jóraváló nevelés teljes hiánya, a nehéz, tempító, mindent enerváló munka a kenyérért, amelyek elidegenítik egymástól még az egymáshoz tartozókat is és borzalmas bűntettekhez vezetnek, mint ebben a bűnesetben is, a hol a fiu az anyával együtt megöli a családfőt: az apát, a férjét.

A véres bűn ez évi február 28-án történt Nagybecskerekén egy vásártéri kunyhóban, ahol Boros József favágót agyonverte az anyja biztatására a 18 éves fiu. A gyilkosságnak perpatvar, veszekedés, iszákosság volt a rugója s az élet mélységeinek pusztító mocsara egyformán beborítja a gyilkosokat és az áldozatot. A sötét kép a bíróság előtt sem változik, mert az asszony, a hitves cinikus bőbeszédűséggel ken minden hibát az áldozatra, holott a tanúk azt bizonyítják, hogy ő még rosszabb volt az uránál. A fiu az egyedüli töredelmes bűnös.

A gyilkos fiu és hitves ma kerültek a bíróság elé, hogy bűnükért feleljenek s természetes, mint minden nagyobb bűnesetnél, a közönség részéről nagy volt az érdeklődés a tárgyalás iránt, amelyről tudósítunk a következőket jelenti:

A bíróság.

A nagybecskereki esküdtbírószék ma délelőtt kezdte el tárgyalni özv. Boros Józsefné és ifj. Boros József bűnügyét, akik összebeszélve folyó évi február 28-án vásártéri lakásukon agyonverték id. Boros József favágót, a férjét és az apát. A véres tettet magát a fiu követte el, de sarkában az anyja buzdította a gyilkosságra.

A mai tárgyaláson az esküdtbírószék így alakult meg: Elnök Makk József kir. törvényszéki bíró, szavazóbírák: Junga Aladár és Szilágyi Lajos törvényszéki bírák, jegyző Horváth Géza, ügyész dr. Kovács Rókus, Boros József védője dr. Podvinecz Izsó, Boros Józsefné védője dr. Eibeschtz Miksa, orvosszakértők: dr. Fialowski Béla és dr. Magyar Károly törvényszéki orvosok.

Rendes esküdtseknek kisorsolták: Bamai Lajos, ifj. Funk Henrik, Polónyi Sándor, Miskovits Miksa, Biacsi András, Mészáros Zachariás, Bosnyák György, Kántor András, id. Körtési Mihály, Czibulás Zsigmond, Bánlaky András, Mike József. Pótesküdték: Oláh György és Müller Miklós. A tárgyalásra beidézték 12 tanut.

Az esküdtszék megalakulása s a szokásos formalitások elvégzése után a bíróság elnöke elrendeli özv. Boros Józsefné bevezetését.

Az asszony.

Özv. Boros Józsefné 42 éves sovány, élénk mozdulatu asszony, akit jellemez már az is, hogy könnyű testisértésért már el volt itélve.

Az elnök felhívására élénken, nagy bőbeszédűséggel, minden megindulás nélkül, csak néhol színészies siránkozással adja elő a gyilkosságot és körülményeit.

Az asszony mindenekelőtt nyomorúságos házasságuk történetét mondja el. 23 év óta éltek együtt s noha mint szegény emberek keltek egybe, az asszony mégis boldog családi tűzhelyet várt. Am, az asszony szerint, a férj mindjárt együttélésük elején lustálkodott, vonakodott nap-számba menni, csak havi szolgálatot akart vállalni, e mellett pedig mindig követelődzött vele szemben és állandóan veszekedett, verekedett vele. Nemsokára azt is megtudta, hogy férje viszonyt folytat más nővel. Mikor ezt férjének szemére vetette, az még durvábban bánt vele. Egy ilyen alkalommal aztán otthagya egyszer az ebédet és korcsmába ment. Innen kezdve aztán állandóan részegkedett, mindég ittasan jött haza s folyton verte és szidta őt és gyermekeit. Egyszer — november 11-én — annyira megverte, hogy kórházba került. Itt meglátogatta a fia József és ő tanakodott vele, hogy ugyan mit tegyen? Hogy megszökjön-e? Felakassza-e magát? De hát akkor — folytatta siránkozással — így tűnődtem, mi lesz akkor veletek? mondtam a Józsinak; mi lesz akkor veletek atyátok mellett nélkülém? Vagy őt kellene elpusztítani? Én akkor kikerültem a kórházból, a férjem pedig csak nem hagyta abba régi életmódját.

Elnök: A tanúk állítása szerint ugyanekkor baltát ragadott és nekiment vele urának. Igaz?

Borosné: Nem igaz.

Az asszony most az elnök fölhívására elmondja a gyilkosság körülményeit. Azt mondja, hogy 1907. évi február 28-án, mikor az ura felkelt, azt mondta, hogy ő másfele megy dolgozni, a Józsi pedig a Messinger-intézetbe küldte, hogy ott vágja fel a hátra levő fát. A Józsi el is ment dolgozni, de a férje munka helyett megint csak a kocsmába ment. Délben, mikor Józsi hazajött, elküldte őt a kocsmába férjéért. Nagysokára haza is jöttek mindketten. Az ura holt részeg volt megint, valamennyitket szidalmazta, kikötött vele is, a fival is és hogy, hogy nem, egyszerre csak a földön hempergett. Erre Józsi lenyomta a kezét, majd megragadott egy mángorlófát és egyszer fejbe ütötte vele, úgy hogy az ő embere nyomban meghalt.

A fiú.

Az elnök ezzel a Borosné kihallgatását befejezettnek jelentette ki és elővezette a gyilkos fiút, Boros Józsefet. A 18 éves jóképű fiú jobb hatást tesz a szemlélőre és nyugodtabban, töredelmesebben viselkedik, mint az anyja és szavai az őszinteség hatását kelteik. Az elnök kérdésére elmondja a fiú, hogy atyja, mint azt az anyja is állítja, részeges, házsártos, verekedő természetű ember volt, aki elkeserítette egész családjának az életét. A gyilkosságra vonatkozólag anyjával szemben beismeri, hogy előre megbeszélték, hogy ha apja megint részegen jön haza és bántalmazni fogja őket, akkor végeznek vele. Még a gyilkosságot megelőző napon is ilyen elhatározással voltak. A gyilkosság napján az atya ismét a kocsmában volt s ő hozta onnan haza. Otthon apja megint veszekedni kezdett velük, sőt közte és apja között dulakodás támadt. Dulakodás közben az apja elbukott s ő föléje került. Ekkor az anyja lefogta egyik kezét, majd egy mángorló fát kapott fel és azzal akart ráütöni apjára. Ő kikapta anyja kezéből a mángorlót, egyszer fejbe ütötte vele. Ekkor az anyja azt mondta, hogy csak fusse tovább, mert ha most felkel, akkor mindannyiunknak végük van. Erre ő tovább ütötte az apját, majd fojtogatta a torkát addig, míg látta, hogy élet van benne.

A szembesítés.

A fiú vallomása ezzel véget ért és most némileg izgalmas jelenet következett. Ugyanis az elnök rendelkezése szembesítették a fiút az anyjával. A fiú mindent úgy ismételt, amiként vallotta, míg anyja kereken tagadta azt, hogy ő az urának a kezét fogta volna és a mángorlóval meg akarta volna ütöni.

A tanuk.

Ezután a tanuk kihallgatása következett.

Az első tanu Boros Katica, az áldozat 15 éves leánya lett volna, aki azonban élt törvényadta jogával és nem vallott.

Gombárovits Istvánné azt vallja, hogy a meggyilkolt ivott ugyan, de nem volt annyira részeges. Borosné is pálinkázott épp úgy, mint az ura és házsártos, veszekedő természetű asszony volt. A tanu látta, mikor november 11-én beltával ment neki az urának, amikor a baltát fia ragadta ki kezéből, aki még ezt mondta:

— Édes szülém, ne üsd agyon az atyámat.

A tanut vallomására megeskették.

A többi tanu megerősíti Gombárovitsné állítását, hogy az asszony volt a rosszabbik fél a családban. Többször szidta, veszekedett vele s nem egyszer emlegette, hogy bár agyonüthetné a „vén dögöt“.

Ezek a tanuk magának a gyilkosságnak nem voltak tanui.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, június 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház ma délelőtti ülésének az a főmomentuma, hogy befejezték a gazdasági cselédtörvény tárgyalását s megkezdték a vasutas törvényjavaslatok tárgyalását.

Az ülésen Justh Gyula elnököl s miután megnyitja az ülést, Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter több vicinális vasuti javaslatot terjeszt be.

Ezután áttérnek a cselédtörvényjavaslat részleteinek folytatására, amely ma már gyors tempóban ment s rövidesen végeztek vele.

A 62-ik szakasznál Mérey visszavonta indítványát és így változatlanul fogadták el a szakaszt, míg a 64-ik szakaszt Bizony Ákos módosításával fogadták el.

A többi szakaszokon hamarosan átestek s valamennyit változatlanul elfogadták.

Ezzel a cselédtörvény tárgyalását befejezték és részleteiben is elfogadottnak jelentette ki az elnök.

A javaslat harmadszori olvasását az elnök javaslatára a holnapi ülés napirendjére tűzték ki.

Ezután Bernáth István beterjeszti a nemzetközi mezőgazdasági intézet ügyében Rómában kötött nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről szóló javaslatot.

Most jelentette az elnök, hogy a vasutas javaslatok kerülnek sorra s úgy a fizetésrendezésről szóló, mint a szolgálati pragmatikára vonatkozó javaslatot a Ház együttesen tárgyalja.

Jankovics Marcel előadó ismerteti a szolgálati pragmatikára vonatkozó javaslatot, amelynek legfőbb intézkedése, hogy a vasutasokat a közhivatalnokok sorába emeli, amivel az előadó szerint a vasuti sztrájk lehetetlenné van téve. Ajánlja a javaslatot elfogadásra.

Hoitsy Pál a pénzügyi bizottság nevében ajánlja a javaslatot elfogadásra.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter beszélt ezután, részletesen kifejtve, hogy milyen előnyöket nyújt a javaslat a vasutasoknak. Foglalkozott a horvát követelésekkel s kifejtette, hogy a horvát követelése a magyar államvasutaknál jogosulatlannak s a kormány a legnagyobb méltányosságot és előzékenységet tanúsítja azzal, amikor beveszi a javaslatba, hogy a máv horvátországi vonalain alkalmazott közegeknek horvátul is kell tudni.

Most következtek sorra a horvát képviselők, akik valamennyien horvátul szölköztek a maguk álláspontja mellett.

Az új titkos tanácsosok.

Budapest, június 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint politikai körökben beszéltek, a hivatalos lap legközelebbi száma már közölni fogja, hogy a király Kossuth Ferenc, Apponyi Albert gróf és Günther Antal minisztereknek, valamint Justh Gyula képviselőházi elnöknek a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

Az alkotmánybiztosítékok.

Budapest, június 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint jó forrásból jelentik, az alkotmánybiztosítékok miatt szárnyra kelt válsághírek értéke teljesen a minimumra szállt alá. Ugyanis, e forrás szerint, a király az alkotmánybiztosítékokra vonatkozó javaslatok egy részét már aláírta, a másik részét pedig Budapestben fogja aláírni.

Az új békési főispán.

Budapest, június 5. (A „Torontál“ ered. távirata.) Mint hire jár, Békésvármegye és Hódmezővásárhely főispánjává Haviár Dánielt fogják kinevezni.

A vezérkari főnök utja.

Budapest, június 5. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, Hötzendorfi Conrad vezérkari főnök befejezte németországi útját s ma Hamburgból visszatért Bécsbe.

Határidő-üzlet.

Budapest, június 5. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (okt. 1907.)	20.16	—
Rozs (október 1907.)	17.36	—
Zab (októberre 1907.)	13.82	—
Tengeri (júliusra 1907.)	11.70	—
Tengeri (májusra 1907.)	11.66	—

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye bánlaki járásához tartozó Nagygáj községben nyugdíjazás folytán üresedésbe jött, választás útján betöltendő községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-a illetőleg az 1883. évi I. t.-c. 6. §-a szerinti szakképzettséget és egyéb szükséges minősítettségüket igazoló okmányokkal fölszerelt pályázati kérvényüket f. évi június hó 25-ig hivatalomnál annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Az állás javadalmazása a következő:

- a) Kézpénzfizetés . . . 1140 kor.,
- b) marhatartási váltság . . . 200 „
- c) napidíjátalány a szolgabírói és adóhivatali járás területére 180 „

Osszesen 1520 kor.

és a megyei szabályrendeletben megállapított magánmunkálati díjak, végre szabad lakás és kert haszonélvezete.

A község képviselőtestületének 28/906. szám alatt kelt és a vármegye törvényhatósága által 516. kgy. 9078/906. szám alatt jóváhagyott határozata értelmében a megválasztandó jegyző köteles kerti ültetvények megváltása címén a községpénzfárnak 120 koronát megteríteni.

A választás kitűzése iránt külön rendelkezéssel fogok intézkedni.

Bánlak, 1907. június 1-én.

Dr. Ürményi,
főszolgabíró.

Árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Gyárfás és társa nagybecskereki cég végrehajtónak Murgul Dusan szerbittebeli lakos végrehajtást szenvedő elleni 119 korona 48 fillér tökekövetelés s jár. iránti ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő Szerbittebe községi 1637. sz. tjkvben A. I. 6. sorsz. 3624. hrsz. alatt foglalt 1 hold szántó 408 kor. és a szerbittebeli 2111. sz. tjkvben A. I. 1. sorsz. (902—903.) hrsz. 472. ö. i. sz. a. foglalt ház és 300 négyszögöl területű beltelek 2400 kor. kikiáltási árban 1907. évi augusztus hó 7-ik (hét) napjának d. e. 10 órájkor Szerbittebe községházánál megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 40 korona 80 fillért és 240 koronát készpénzben, vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. ig. min. rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. törvencikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Nagybecskereken, 1907. évi május hó 16-ik napján, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál.

Rektorisz,
kir. trvszéki bíró,

Keresztes község előjárásága.

502. szám. 1907.

531-33

Versenytárgyalási hirdetés.

Keresztes község képviselőtestületének 18. gy. 259/1907. szám alatt hozott és a vármegye törvényhatósága által 519. gy. 10324/1907. szám alatt jóváhagyott határozata alapján

község ház felépítésével

kapcsolatos kőműves, ács, tetőfedő, bádogos és asztalos munkálatokra árlejtés hirdetik.

Ezen árlejtés megtartására határnapul Keresztes község házában 1907. évi június hó 16-ik napjának d. e. II órája tüzetik ki s felhívják a vállalkozók, hogy zárt írásbeli ajánlataikat a kikiáltási ár 10% képező bántpénz vagy óvadékképes papírral felszerelten fenti határnapig délelőtt 10 óráig Keresztes község előjáróságánál nyújtsák be.

Az egyes munkálatokra a kikiáltási ár a következő:

1. A kőműves munkálatra falkötő vasak, gerendakapcsok, áttalók, gyűrűk s ékek hozzáadása, valamint 7 mm. vastag aszfalt izoláló lemez hozzáadásával . 1600 kor. — fill.
2. Az ácsmunkálatokra 250 " — "
3. A tetőfedő munkálatokra 100 " — "
4. Bádogsmunka . . . 13 " 50 "
5. Asztalos, lakatos, üveges és mázó munka 1437 " — "

Összesen . 3400 kor. 50 fill.

Ezen munkálatokra ajánlat együttesen, avagy külön-külön is beadható.

Az építéshez szükséges anyagot, nevezetesen: föld, homok, mész, téglá, vályog, cserép és tetőfát a község maga szerzi be s állítja elő.

Az építkezés folyó évi június hó 20-án megkezdendő és folyó évi október hó 1-éig teljesen befejezendő s a községnek átadandó.

Az egyes munkálatokért járó összeg vállalkozóknak a munka teljes befejezte s szakérő közbenjötté mellett történt átvétele után fog a bántpénzzel együtt kifizettni.

A vonatkozó terv és költségvetés Keresztes község jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Keresztes, 1907. évi május hó 31-én
Tordai Lipót A., Madarász András,
jegyző. bíró.

52/907. sz. A basahidi gör. kel. szerb hitközség elnökétől.

Hirdetmény.

A basahidi (Torontálmegye) gör. kel. szerb templomépület tetőszerkezetének és fedélhájának alapos

tatarozása

elhatározatván, ezen munkálatok kivételének biztosítása céljából zárt ajánlati és szóbeli versenytárgyalás hirdetik, mely munkálatok költségvetésileg 4793 kor. 10 fill.-re vannak előirányozva.

Felhívják mindazon vállalkozók, akik ezen munkák foganatosítására vállalkozni szándékoznak, hogy zárt ajánlataikat 1907. évi június hó 13-ig bezárólag postára adva az alulírott elnökségnek küldjék be. Azok, akik a szóbeli versenytárgyaláson is akarnak részt venni, jogukban áll a többi ajánlatok felbontása előtt zárt ajánlataikat személyesen is átadni.

Az ajánlathoz a költségvetésben megállapított végösszeg 10%-ának megfelelő összeg készpénzben vagy pedig a basahidi gör. kel. szerb hitközség pénztárától kapott nyugta vagy elismervény csatolandó.

A beérkezett ajánlatok Basahid községben a gör. kel. szerb. hitközségnél 1907. évi június hó 13-án délután 3 órakor tartandó nyilvános és szóbeli versenytárgyalás alkalmával fognak felbontatni.

Feltételek és költségvetés Milin Pál gör. kel. szerb plébános urnál bármikor megtekinthetők. Ugyanakkor a templomépület is megzemlélhető.

Kelt Basahidon, 1907. június hó 3-án.

Budurin Mita,
hitközségi elnök.

541-22

558/907.

Czrepaja község előjárásága.

Árverési hirdetés

Czrepaja község részéről ezennel közhírré tételik, hogy egy hatóságilag legutóbb kiselejtezett 8 éves

tenyészbika

folyó évi június hó 15-én délelőtt 9 óra kor a község háza előtt nyilvános árverés útján készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Czrepaja, 1907. június hó 3-án.

525-33

Község előjáróság.

A nagybecskerekli Járás főszolgabírájától.

3542/1907. szám

538-32

Pályázati hirdetés.

Elhalálozás folytán üresedésbe jött nagytoráki körorvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

A körorvosi javadalmazás: évi fizetés 1800 korona, látogatási díj nappal 1 kor., éjjel 2 korona, a halottkémlési és huszszemlési díjak.

A körhöz tartozik Kis- és Nagytorák község.

Felkérem ennélfogva a pályázni óhajtókat, hogy kellően felszerelt kérvényeiket hozzám 1907. évi június hó 20-áig benyújtani sziveskedjék.

A megválasztandó orvos nyugdíjintézetbe belépni köteles.

Nagybecskerek, 1907. évi május hó 25-én

Lowieser,
főszolgabíró.

518/907. sz.

Torontálerzsébetlak község előjárásága.

Árverési hirdetés.

Torontálerzsébetlak község előjárásága nevében közhírré teszem, hogy a község mint jogi személy tulajdonát képező úgynevezett Bélo-Blato legelőből kaszálás céljára kihalított 50 kat. hold

fűtermést

előszéna kaszálásra folyó évi június hó 10-én reggel 8 órai kezdettel a helyszínen megtartandó nyilvános árverésen eladni fogom.

Bővebb árverési feltételekről a hivatalos órák alatt a község jegyzői irodájában tudomás szereshető.

Torontálerzsébetlak, 1907. június hó 1.

Pártay Zoltán,
közs. jegyző.

534-33

Legdivatosabb csokrok és koszorúk friss élő virágokból.

Magastörzsű oltott rózsák a legszebb fajokban. — Továbbá nyiló cserepes virágok jutányos áron kaphatók

Oláh Gábor
városi kertésznél,
Amerika-negyed
Bajza-utca 2138/8
(273-x.31)

Nyomdász-tanuló

azonnal felvétetik.
Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

FELTŰNŐ UJDONSÁG.**Delice**

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszerű veszi és többé mászt nem szihat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

24-x.44

Goddam!

Végre egy gyorsan és biztosan ható tyukszem-szer.

Cook & Johnsons
amerikai szabadalmazott

tyukszem gyűrűi

1 darab 20 fillér, 6 darab 1 korona, postán 20 fillér portó.

Kapható a birodalom minden gyógyszer-tárában, valamint orvosság- és drogériákban stb.

472-8.3

Bámulatos olcsó harisnyák.

Rövid gyermek harisnya (Sockerli)

szám	2	3	4	5	6	7
párja krajcár	36	40	44	48	52	56

Patent gyermek harisnyák

szám	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
párja krajcár	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36

Női flor harisnyák a legújabb divatszínekben. Párja csak 45 kr.

Színes divat férfi harisnyák a legnagyobb választékban. Párja 40 kr.

WÉHNER GYÖRGYNÉL NAGYBECSKEREK.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.